rijksuniversiteit groningen / universiteitsmuseum

Jaarverslag 2021

Corona drukte nog steeds een flinke stempel, maar herstel in zomer en najaar was groot

Ook in 2021 had het Universiteitsmuseum flink last van het coronavirus en de bijbehorende maatregelen. Het jaar begon met een lange lockdown die tot de zomer duurde. Aansluitend moest het museum enkele weken dicht in verband met de opbouw van de nieuwe vaste tentoonstelling Masterminds. Op 8 juli kon het museum eindelijk open, en dit betekende de opmaat naar een succesvolle zomer. Bezoekers keerden in grote getale terug, waarbij op meerdere dagen er meer dan honderd bezoekers kwamen. In het najaar kon het museum weer scholieren ontvangen voor een educatieprogramma en vierden kinderen hun verjaardagsfeestjes in het museum. We sloten het jaar in december af zoals we begonnen waren, in een lockdown vanwege een nieuwe coronavariant.

Bezoekersaantallen

2020	8007
2021	6536

universiteitsmuseum groningen

Corona

De coronamaatregelen hadden uiteindelijk in 2021 nog meer impact dan in 2020; het museum moest op nog meer dagen de deuren sluiten. Voor het museumwerk betekende dit meer thuiswerken. Tijdens deze periode kon er desondanks hard worden gewerkt aan Masterminds. Na opening bleven in het museum de verplichte looproutes, hygiënemaatregelen en mondkapjes een belangrijke rol spelen. Ook kregen we te maken met het coronatoegangsbewijs - een extra maatregel aan de deur.

Tentoonstellingen

2021 stond in het teken van *Masterminds*, de nieuwe tentoonstelling over de geschiedenis van de Groningse universiteit op de bovenzaal. De vaste collectie op de bovenzaal was aan vernieuwing toe en dit bood ook de mogelijkheid om de monumentale bovenzaal te renoveren. In *Masterminds* komt baanbrekend onderzoek van de RUG aan bod. Bezoekers worden meegenomen in de geschiedenis van wetenschap aan de hand van acht belangrijke boegbeelden van de RUG, waaronder Nobelprijswinnaars Frits Zernike en Ben Feringa, de eerste vrouwelijke student Aletta Jacobs, en de eerste vrouwelijke hoogleraar Jantina Tammes.

In 2021 hebben we daarnaast flink gewerkt aan twee andere tentoonstellingen die in 2022 officieel open zijn gegaan: De tentoonstelling *Een hartje voor jou* over het coronavirus en vaccineren opende in het UMCG. Daarnaast zou *TIME WILL TELL*, een interactieve tentoonstelling over de beleving van tijd, in de benedenzaal komen. Bij deze tentoonstelling doen bezoekers mee aan echt wetenschappelijk onderzoek door mee te doen aan experimenten. De verzamelde data wordt verwerkt door de vakgroep van experimentele psychologie van professor Hedderik van Rijn; een mooie verbinding tussen onderwijs, wetenschap en publiek. In december 2021 startte alvast de pre-fase in het Universiteitsmuseum om zo de tentoonstelling te optimaliseren voor de periode waarin de data verzameld zou worden.

Activiteiten en Evenementen

Ook in 2021 konden we weer diverse activiteiten en evenementen organiseren. Aan het begin van het jaar organiseerden we een drukbezochte online pubquiz over de geschiedenis en de wetenschap van de RUG. Tijdens de zomermaanden konden kinderen meedoen aan de succesvolle archeologiehotspots. In de herfst deed het museum opnieuw mee aan de Groninger Museumnacht. Ondanks de coronabeperkingen werd dit met 540 bezoekers de best bezochte dag van het jaar. Aan het eind van 2021 gaf tekenaar Mark Hektor een online striptekenles voor kinderen.

Studenten

Studenten zijn een belangrijke doelgroep voor het Universiteitsmuseum en maakten 28% uit van het totaal aantal museumbezoekers. Het museum is een platform waar onderwijs, onderzoek en historie worden gecombineerd; bijvoorbeeld door het geven van colleges kunstgeschiedenis in het museum.
Wij hebben daarnaast ook een tiental studentmedewerkers in dienst die zorgen voor de uitvoering van programma's, het bemensen van de balie en die meehelpen om bezoekers een prettig bezoek te geven. Een zaalwacht ondersteunt de bezoekers bij het doorlopen van de interactieve tentoonstellingen en geeft informatie over de verschillende objecten. Daarnaast helpen onze studentmedewerkers met social media, het schrijven van teksten en de ontwikkeling van programma's en evenementen.

Type bezoekers

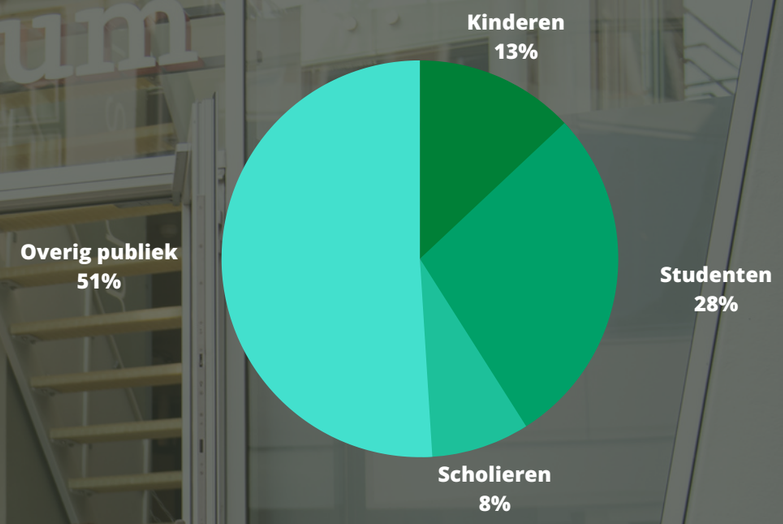

Rondleidingen en Stadswandelingen

Het museum is continu bezig om de verschillende museumprogramma's door te ontwikkelen of om nieuwe programma's te ontwerpen. Zo kwam er in 2021 een stadswandeling *Knappe Koppen*. Tijdens deze wandeling loop je langs panden van oud-hoogleraren van de Rijksuniversiteit Groningen en luister je naar fascinerende verhalen over het leven van spraakmakende professoren. De wandeling was te volgen via een online applicatie op de mobiele telefoon en daardoor coronaproof. Naast deze wandeling werkte het museum mee aan de wandeling De eerste Groningse vrouwen aan de Rijksuniversiteit Groningen, in het kader van het Aletta-jaar.

Digitalisering

Door mee te werken aan Spotlight, het digitaliseringsproject van de RUG, maakt het museum de collecties en tentoonstellingen op een bredere manier toegankelijk voor het publiek. Objecten worden gedigitaliseerd en gecatalogiseerd aan de hand van metadata. Op deze wijze kunnen objecten in een beeldbank snel worden gevonden en wordt er van het object zoveel mogelijk informatie getoond. Digitalisering is dus veel meer dan alleen het fotografen en scannen van objecten. In 2021 heeft het museum het nieuwe collectieregistratiesysteem ‘Axiell Collections’ in gebruik genomen, de opvolger van Adlib. Dit systeem voldoet aan de huidige internationale standaard. Ook nemen we deel aan het landelijke project Inventief!, de digitale ontsluiting van de wetenschapshistorische collecties via de website collectienederland.nl. Binnen dit project werken we samen met Museum Boerhaave, Nemo en het Universiteitsmuseum Utrecht.

Om meer context te geven bij de tentoonstelling *Masterminds* over de geschiedenis van wetenschap aan de RUG, startte het museum met de ontwikkeling van een audiotour en interactieve tour. Met behulp van onder andere audiofragmenten, quizvragen en 3D-modellen geven we bezoekers nog meer inzicht in de verhalen achter de objecten. De tours zijn daarmee zowel verbredend als verdiepend en toegespitst op verschillende doelgroepen.

Depot

Het depot had het in 2021 erg druk met de op- en afbouw van tentoonstellingen. De objecten uit de *Dead Zoo* tentoonstelling moesten terug op standplaats, terwijl de objecten voor de nieuwe tentoonstelling *Masterminds* uitgezocht, ingepakt en getransporteerd moesten worden. Dit was een logistieke uitdaging door het formaat en de hoeveelheid van de objecten. De gevederde en harige objecten gingen, vanwege het risico op vraat door insecten, tijdelijk naar een vriezer in het Rijtuigmuseum in Nienoord.

Op het depot kwamen daarnaast weer vele (informatie)verzoeken binnen. Het portret Schoute van Thérèse Schwarze ging bijvoorbeeld naar het museum Paul Tetar van Elven in Delft, in bruikleen. Drie schilderen uit de aborginal collectie gingen naar een grote tentoonstelling in het Etnologisch Museum in Barcelona. De bruikleen van de baarmoedermodellen van Auzoux, die in het voorjaar van 2022 naar Venetië zou gaan, werd alvast voorbereid. Verder gingen er objecten naar het Planetarium in Franeker, het Scheepvaartmuseum Groningen en het Groninger Museum.

Ook aan het onderwijs voor de RUG leverde het depot een bijdrage. Voor colleges neuropsychologie werden een aantal hersenpreparaten beschikbaar gesteld en begeleid. Ten slotte werden er in het depot twee vacatures vervuld, waardoor de bezetting met twee vaste medewerkers is uitgebreid.

Educatie en jeugd

Participatie en deelname in de ontwikkeling van onderwijs is een belangrijke pijler van het museum. Dankzij de educatieprogramma's komen scholieren al vroeg in aanmerking met de universiteit, wetenschap en het erfgoed van het museum. Van jongs af aan kunnen kinderen ontdekkend leren aan de hand van objecten in het museum, of door al vanaf zes jaar een onderzoeksfeestje te houden in het museum. Scholieren uit het voortgezet onderwijs maken kennis met de onderzoekscyclus, en studenten kunnen de collectie (object-based learning) gebruiken om meer context te geven aan het eigen onderwijsmateriaal.

In de tweede helft van 2021 konden we deze programma's gelukkig weer geven. Voor het eerst sinds corona kwamen scholieren weer om een educatieprogramma te volgen. Met name het thema anatomie was populair. Ook hebben we 2021 gebruikt om de huidige programma's te vernieuwen. Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling van programma's bij de vaste tentoonstelling *Masterminds*. Tot slot is de eerste hand gelegd aan een vernieuwde educatie opzet die meer flexibiliteit geeft bij het boeken van programma's.

Museumshop

In 2021 werd er ook geïnvesteerd in de producten en gadgets van de museumshop. Zo ontwierp het museum een speciale, duurzame tas met afdruk van Aletta Jacobs (een hit aan de universiteit!), kwam er een t-shirt met het molecuul van de nano-auto van Ben Feringa, en werd er een speciaal stripboek gepubliceerd over de boegbeelden uit de tentoonstelling Masterminds. Daarnaast werd de museumshop uitgebreid met verschillende wetenschapsitems voor kinderen.

Marketing

Om meer bezoekers naar het museum te trekken is er in 2021 geïnvesteerd in de marketing. De website heeft een update gekregen en is gebruiksvriendelijker geworden. Ook ons promotiemateriaal is deels vernieuwd. Zo vonden er diverse fotoshoots plaats in het museum! Het wordt voor bezoekers nu duidelijker welke mogelijkheden het museum biedt. Daarnaast kunnen kaartjes eenvoudiger en sneller worden gekocht dankzij een nieuw online ticketsysteem. Dit systeem geeft ook veel meer inzicht in bezoekersstromen en helpt om daar beter op te reageren.

Bezoekers

In 2021 kwamen er uiteindelijk 6,536 mensen naar het Universiteitsmuseum. Dat aantal lag ongeveer een vijfde lager dan in 2020. Een belangrijke reden was dat er meer dagen waren dat musea moesten sluiten vanwege de lockdown door het coronavirus. Zowel in het begin als het einde van het jaar was er een lockdown.

Het grootste aantal mensen bracht een bezoek aan de tentoonstellingen. In de maand augustus kwamen de meeste bezoekers. Dit aantal lag zelfs hoger dan in augustus maanden voor corona. In het najaar kromp het aantal bezoekers, maar nam het aantal educatieprogramma's en kinderfeestje toe.

Bezoekers in 2021 per maand

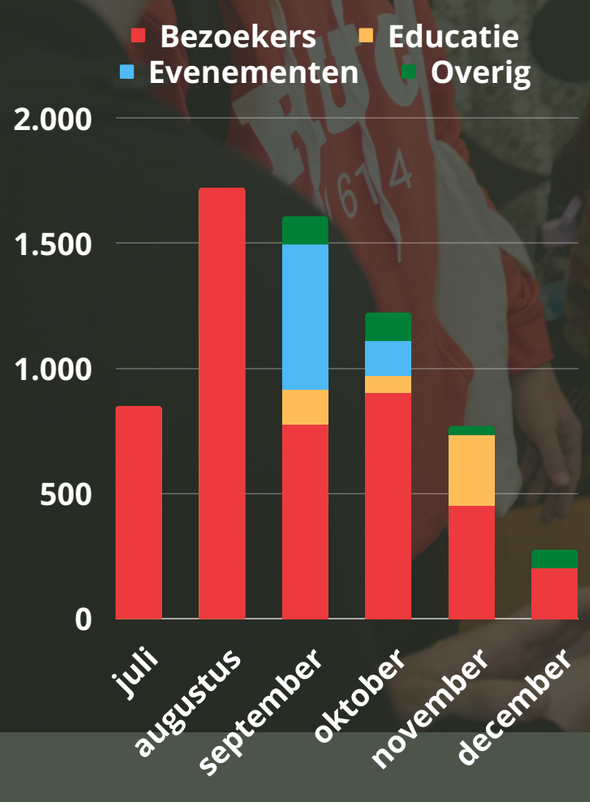

Communicatie

Op de social mediakanalen deelt het museum foto's, verhalen en filmpjes van en over de collectie, bijzondere gebeurtenissen, evenementen, tentoonstellingen, quizzen en nog veel meer. Zo kunnen bezoekers op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen in het museum. Net als afgelopen jaar is er ook dit jaar weer een groei van het aantal volgers. Op Instagram is deze groei zelfs bijna 21%.

Volgers in 2021

2,400 (+4,1%)

1,450 (+20,8%)

1,338 (+5,4%)